

Udviklingstendenser på kultur- og fritidsområdet

Kultur og fritidspolitikken 2020-2024 skal de næste 5 år sætte rammerne for udvikling af kultur- og fritidslivet i Faxe Kommune.

Her redegøres for en række udviklingstendenser på landsplan inden for kunst, strategi for bosætning, kultur, fritids- og idrætsområdet.

Tendenserne er beskrevet i seks temaoverskrifter:

- 1. Fokus i andre kommuners kultur- og fritidspolitikker**
- 2. Kulturel mangfoldighed og bosætning**
- 3. Events som led i branding og sammenhængskraft**
- 4. Faciliteter til idræt og kultur**
- 5. Foreningsudvikling**
- 6. Verden omkring os**

Tendenserne understøttes af en række artikler, hjemmesider, interviews og dokumentation fra relevante undersøgelsesinstanser mv.

1. Fokus på kultur- fritids og idrætsområder i andre kommuners politikker

Ser vi på andre kommuners arbejde med nye kultur- og fritidspolitikker er tendensen at fokusere på følgende:

- Sætte klare mål for udvikling af kultur, fritid og idræt
(fokusere på enkelte faciliteter med fokus på samlings- og mødesteder og aktiviteter som understøtter dette)
- Fokus på kreative vækstmiljøer
(afprøvning af modeller og udvikling af projekter, risikovillig investering, fokus på kreative miljøer fx håndværk og design)
- Branding fx "Fortællingen om Aarhus" osv.
(konceptudvikle med fokus på en bys særpræg, lokale råvarer, design, kunst, tværgående kulturfestivals der har fokus på aktiviteten og ikke hvilken by det foregår?)
- Afsætte ressourcer til formidling
(fokus på steders aktiviteter fx kulturhuse, forsamlingshuse, overblik og nem adgang til billetsalg, fællesformidling, fx foreningsudvikling med fokus på sammenlægning af foreninger med samme genre (musik, teater mv. – professionalisering)
- Udvikling af blivende faciliteter fx et kulturhus og ikke kun fyrtårne
(fokus på blivende faciliteter som kan udvikles – fyrtårns projekter er gode til events, men som ikke nødvendigvis forankres lokalt).
- Mentalt at transformere en bys historie fra et til noget andet ved samarbejde mellem private og kommunale aktører
(branding af byer, fokus på det fremadrettede og ikke "hvordan det var i gamle dage!")
- Kultur understøtter bylivet og gør byrummet interessant

(offentlig investering i byrum motiverer private til renovering af bygninger – forskønnelse og plads til udvikling af aktiviteter af enhver art)- se kilder med Lys i Mørke (DR dokumentar).

- Fokus på foreningsfællesskaber fx ift. elitedyrkning, *(foreningerne livsforlænges – når der er fokus på aktiviteter og udvikling.)*
- Udvikling af klub- og foreningsliv og selvorganiserede idrætsmiljøer *(skal sikre det brede udvalg af aktiviteter i foreningerne til borgerne – indhente viden og erfaring fra andre kommuner om best practice, så området konstant styrkes og holdes i live).*

2. Kulturel mangfoldighed og bosætning

Det er en særlig kombination af forskellige kulturer, der forklarer væksten hos virksomhederne i et område. Faxe Kommune ligger på linje med andre kommuner i Syd- og Vestsjælland, hvor det gælder at:

(Området) "præges af mange af de samme positive egenskaber som Jylland, men med få højtuddannede og et underskud af risikovillighed. Nogle af de vigtige komponenter, der trækker vækstkulturen i byerne og Jylland, er underrepræsenterede her.

Måske er nærheden til et større vækstcenter med til at lægge en dæmper på disse områder. Området bliver imidlertid trukket op af, at der er mange iværksættere og mange, som gerne engagerer sig stærkt lokalt."

(Vækstkulturens DNA: regionale kulturtræk som vækstdriver)

http://reglab.dk/wordpress/wp-content/uploads/2016/10/Vaekstkulturensdna_pixi_web.pdf

Blandt de 6 kulturer, som rapporten beskriver, er området underrepræsenteret i Risikovillig kultur, New Yorker kultur, Kreativ klasse kultur samt Organisatorisk kultur.

Det er samtidigt kulturer, hvor der er en stærk overrepræsentation af ledere og højtuddannede.

Der skal derfor investeres i kulturen hvis vi jf. Danmarks statistik skal ændre på det faktum, at Faxe Kommune ligger under landsgennemsnittet, når det gælder om at bruge penge på kultur pr. år. Nemlig 1.298 kr. pr. indbygger pr. år (2016 tal), hvilket placerer os i den næstlaveste kategori mellem 1.000 og 1.499 kr. pr. indbygger. Kulturregion Storstrøm ligger på samme niveau, hvor Køge, Slagelse og Ringsted kommuner ligger over.

Ændring af regionens DNA kan derfor ikke løftes af den enkelte kommune men kræver samarbejde med omkringliggende kommuner – kommuner, med hvilke man samtidigt ligger i konkurrence om tilflytterne.

I Bosætningsstrategi 2015-22 for Faxe Kommune lægges rammerne for en målrettet styrkelse af bosætning i kommunen, og sammenhængen præciseres med kommunens øvrige strategiske arbejde og en særlig indsats til gavn for tilflyttere.

Et veludviklet kulturtilbud betyder meget for hvor folk vælger at bosætte sig. Specielt de veluddannede lægger stor vægt på et godt kulturtilbud.

(Moos-Bjerre & Lange i samarbejde med Epinion for Danmarks Biblioteksforening, <https://www.db.dk/files/pictures/Befolkningsunders%C3%B8gelsen%20120815.pdf>).

Jf. rapporten tænker dog ikke alle tilflyttere nødvendigvis i kommunegrænser. I stedet har de fokus på byer/områder i en kommune eller flere kommuner på samme tid. (Center for Fremtidsforskning: Fremtidens bolig, bosætning og vækst i danske kommuner, <https://www.fremforsk.dk/artikler/fremtidens-bolig-bosaetning-og-vaekst-i-danske-kommuner/>).

3. Events som led i branding og sammenhængskraft

På kulturkonferencen i Faxe Kommune i november 2018 beskrev **Christian Have fra Have Kommunikation**, at de kreative erhverv omsætter for 234 mia. kr. årligt. I rapporten fra Erhvervsministeriet fra oktober 2018 fremgår det, at de fire vigtigste pengesøjler hos kulturinstitutioner og events er: Offentlige midler, fondsmidler, partnerskabsmidler og egenindtægter. I rapporten anbefaler Christian Have, at et af de vigtigste fokus er værdibaseret partnerskaber mellem kultur og erhvervsaktører.

Pointen er, at begge parter får gevinst ved samarbejdet. Virksomhederne har brug for at tænke mere kreativt, og kulturen har brug for at kommunikere ud og dyrke nye platforme og målgrupper.

Et sådan godt eksempel er **Geopark festival**, i Odsherred som opstod på baggrund af et ønske om at "genskabe Odsherred på ny". Festivalen er i dag synonym med Odsherred og er både smag, lys, lyd og dufte. Årligt afvikles festivalen i august med et væld af events, særligt egnede for børnefamilier og turister.

Samme tendens ses med fokus på byers og landskabers særpræg, der samlet set er med til at brande en by eller et område. Det skaber synergi og kulturel sammenhængskraft.

Lignende eksempler kan nævnes: **Kulturmødet i Mors**, **Folkemødet på Bornholm**, **Europæisk kulturhovedstad** (senest Aarhus i 2017) osv.

4. Faciliteter til idræt og kultur

- *Åbne og tilgængelige faciliteter til mange formål*

Esben Danielsen, direktør i Lokale- og anlægsfonden, siger i et interview, at LOA i fremtiden vil have fokus på arkitektur til fritid og idræt, så det tiltrækker dem, der ikke normalt træner eller motionerer.

Et eksempel er SPARK i Odense, hvor arkitektfirmaet Mutoxia har lavet en kreativt forvandling af en fodboldtræningsbane. Her er udviklet nye aktivitetsflader til boldteknik, motorik, klatreevner, konditræning og styrketræning.

<https://www.loa-fonden.dk/projekter/2012/spark-i-odense/>

- *Kunst og kulturtilbud af god kvalitet, for alle og i fleksible rammer*

Som et eksempel på udvikling af f. eks. kulturelle faciliteter kan nævnes Holstebro, hvor der frem mod 2028 investeres 9 mia. kr i byudvikling. Herunder bl.a. en ny svømmehal (50 meter bane) på en gammel slagterigrund i midtbyen. Byen har ca. 38.000 indbyggere.

På kunst- og kulturområdet kom Dansk Arkitekturcenter og Realdania sidste år med et bud på, hvordan fremtidens kulturinstitutioner kommer til at se ud. En international tendens viser, at private virksomheder kommer til at spille en langt mere fremtrædende rolle som drivere af fremtidens kulturinstitutioner. De kommer til at bygge på indgående partnerskaber mellem virksomheder, fonde og offentlige midler – hvor vi sammen skaber en bred, offentlig profil.

Tendensen understøttes af Kulturministeriets fokus på bæredygtighed og arkitekturpolitik, hvor kommunerne kan søge om råd og vejledning til tidlig inddragelse af borgerne, f.eks. i forbindelse med ombygning af lukkede skoler, nye pladser efter nedrivning, etablering af ny kunstplatforme (midlertidige og permanente udstillingsformer) mv.

I Faxe Kommune er der fokus på en facilitetsplan for de kommende år, som lægger op til en **langsigtet investeringsplan i faciliteter på fritids og idrætsområdet**. Det er noget som kan genkendes i mange kommuner – store som små.

5. Foreningsudvikling

- *Fastholde og sikre fællesskabet i foreningerne, udvikle nye organisationsformer og iværksætteri*

Gennem deltagelse i foreningslivets faste fællesskaber udvikles et socialt samvær og en samhørighed, som alle bør have adgang til at deltage i.

En tendens blandt mange Børne- og Ungdomsforeninger er at udvikle nye foreningstilbud, så man kan afprøve forskellige fritids- og idrætsgrene på tværs. Tendensen går i retning af, at foreningerne skaber nye og anderledes tilbud i foreningerne, som går på tværs af alder, familieaktiviteter og sociale arrangementer.

Tendensen understøttes af borgernes forventninger til fleksible faciliteter til mange forskellige slags formål.

De kreative iværksættere og de foreningsløse: Udfordringen bliver at hjælpe vækstlaget, talenterne og sikre kvaliteten. Forskellige kulturer lever side om side, og samarbejdsprojekter på tværs kan medvirke til at skabe fællesskab.

Her tænkes f.eks. på planlægning af enkeltstående events, begivenheder og festivaler, hvor generationerne mødes på tværs. Eksempler i Faxe Kommune kan være:

(Kulsvierfestival, Haslev Festdage, Beach Party, Børn & Dyr på Bregentved, koncerter (musikforeninger, årligt bogforum, Haslev kulturnat, Crazy Night, Havnens dag, Stafet for livet, Åbne Atelierdøre og mange flere).

6. Verden omkring os

- *Det nye EU kulturprogram "Et kreativt Europa 2021-2027", tager som i det forgående program afstand fra egentlig kulturstøtte, folkelighed og mangfoldighed og satser på kultur som "bindemiddel" iff. vækst og erhverv.*

Det nye EU program "Et kreativt Europa 2021-2027" er ved at blive søsat.

Programmet yder dog ikke meget støtte til risikovillighed og eksperimenter på kulturområdet, men bruger kulturen til at være "bindeled" iff. vækst og erhverv.

I programmet tages der hensyn til mange fælleseuropæiske og politiske hensyn med fokus på støtte til: ligestilling, uddannelse, ungdom og solidaritet, beskæftigelse, forskning, innovation, erhvervsliv, regionalpolitik, bypolitik og international samarbejde og udvikling.

Generelt kan det siges, at nogle af områderne har fokus på kontinuitet, andre om fornyelse, nogle vægter de professionelle kunstnere, andre bredde og deltagelse. Ydermere kræver næsten de fleste af fokusområderne, at flere lande søger sammen.

Det kræver betydelige ressourcer, erfaring og stor tålmodighed at søge og sikre midler via EU til fremtidige projekter i regionen og lokalt.

Kilder:

Afsnit 1 (Fokus på andre kommuners kultur og fritids politikker):

DR dokumentaren: "Lys i Mørke" om at ændre en landsbys profil fra noget gammelt til noget nyt
<https://www.dr.dk/tv/se/lys-i-moerke/lys-i-moerke-2/lys-i-moerke-1-6>

Til afsnittet er anvendt begreber og udsagn fra følgende kultur- og fritidspolitikker: Københavns Kommunes kulturpolitik, Slagelse Kommunes kultur og fritidspolitik, Kolding Kommunes Kultur og fritidspolitik, Odense Kommunes kulturpolitik, Aarhus Kommunes Kulturpolitik og Aalborg Kommunes kulturpolitik.

Afsnit 2 (kulturel mangfoldighed og bosætning):

(Moos-Bjerre & Lange i samarbejde med Epinion for Danmarks Biblioteksforening:
<https://www.db.dk/artikel/gode-kulturtilbud-tr%C3%A6kker-de-veluddannede-til-kommunen>)

Christian Have – Kreativ vækst er med til at sikre kernevelfærden
<https://www.berlingske.dk/kultur/kulturen-skal-skabe-vækst-og-velstand>

Vækstteamet præsenterer anbefalinger for kreative erhverv
<https://www.dmogt.dk/branchenyt/vaekstteam-praesenterer-anbefalinger-for-kreative-erhverv>

Så meget bruger kommunerne på kultur i gennemsnit pr. indbygger
<https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2017/2017-11-07-Nogle-kommuner-bruger-tre-gange-saa-meget-som-andre-paa-kultur-per-indbygger>

Bosætningsstrategi i Faxe Kommune 2015-2022
https://www.faxekommune.dk/sites/default/files/bilag/bosaetningsstrategi_faxe_kommune_2015.pdf

Afsnit 3 (Events som led i branding og sammenhængskraft):

Geoparkfestival 2019

<https://www.visitodsherred.dk/odsherred/sjaelland/danmark/festival/kulturfestival/unesco-global-geopark-odsherred/program/geopark-festival-2019>

Geopark programmet i 2018

<http://viewer.zmags.com/publication/8108c338#/8108c338/2>

Folkemødet Bornholm 2019

<https://folkemoedet.dk/>

Kulturmødet Mors 2019

<http://kulturmoedet.dk/forside.aspx#0?end=15>

Aalborg i udvikling

<https://www.visitaalborg.dk/aalborg/aalborg-i-udvikling>

Aarhus – europæisk kulturhovedstad 2017

<https://kum.dk/temaer/europaeisk-kulturhovedstad-2017/>

Lydens by – Struer – et eksempel på en fælles branding af en by.

<http://lydensby.dk/>

Udvikling i Nakskov

<https://www.tveast.dk/artikel/udviklingen-er-vendt-flere-folk-flytter-til-lolland>

Udvikling i Holstebro

<https://www.tvmidtvest.dk/artikel/holstebro-i-rivende-udvikling-her-er-byens-fremtidsplaner>

Afsnit 4 (Faciliteter til idræt og kultur):

Lokale og Anlægsfondens strategi fra 2018 og årene frem

<https://www.loa-fonden.dk/aktuelt/2018/strategifoeljeton-1-loa-s-strategi-hvorfor-hvad-og-hvordan/>

Interview med Esben Danielsen fra LOA

<https://www.youtube.com/watch?v=XsfcD0FIVJE>

"Natur i generationer". Gallupundersøgelse foretaget for Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet, december 2012. Lavet i anledning af Naturens dag.

http://www.friluftsradet.dk/media/495082/rapport_natur_i_generationer160113_1_.pdf

"Motionisterne folder sig ud i foreninger som aldrig før..."

http://www.dif.dk/da/om_dif/medlemstal#content-top

Støtte til etablering af nye udstillingsplatforme – også i provinsen

<https://www.kunst.dk/kunststoette/puljestamside/tilskud/opstart-af-nye-udstillingsplatforme/>

Afsnit 5 (Foreningsudvikling):

Ingerfair - Foreningsudvikling

<https://www.ingerfair.dk/om-ingerfair-kontakt/>

Afsnit 6 (Verden omkring os):

EU programmet "Et kreativt Europa 2021-2027".

<https://soendagaften.dk/2018/12/eus-kulturprogram-2021-2027/>

<https://www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2018/12/20/creative-europe-council-agrees-its-position-on-the-programme-for-2021-2027/>